

LBRIS

We know
books

ignus

NU TOȚI PRIMESC GALBEN

via
editura
2025

CUPRINS

Intro 5

1. MUZEUL TĂCUT

Omul invizibil	11
Metal și fum	15
Vinerea Verde - transport gratuit!	19
Unauthorized Visitor	23
Osuarul modei	27
Cioara erudită	30
Aer cu crustă	34
Două jumătăți de secol	38
Rechinul emoțional	41
Muzeul tăcut	45
Pâinea țărănească	48
De la catedrală la balcon	51
Artă la 50 km/h	56

Criticul cu nouă vieți	60
Sacii	64

2. NEVĂZUȚI

Fără SUV spre cer	73
Când marea se termină	77
Perla roz	80
Oul care sparge liniștea	82
Carnea în care puteți avea încredere	86
Autograful lui Hristos	91
Liftul, Vinerea Mare și greutatea sufletului	95
Nu băga ziua în noapte	99
Ecouri	103
(...)	107
Praștia și reverenda	114
Cei nevăzuți	119
Ghiocelul din altar	122
Darul	125

3. FRUNTE LIBERĂ

La NATO pe trotinetă	133
----------------------	-----

<i>Când îți pleacă nimbul</i>	138
<i>Frica moare prima</i>	143
<i>Leul din iesle</i>	146
<i>Între îngeri și căști wireless</i>	150
<i>Frunte liberă, har neîmblânzit</i>	154
<i>Cuvântul în zbor</i>	158
4. DIACONUL DIN BELARUS	
<i>Andrey Bodko</i>	164
<i>Un dialog cu Andrey Bodko</i>	166
<i>Hristos la masa noastră</i>	179
<i>Cu aureolă și în papuci de casă</i>	182
<i>Kot</i>	187
<i>Hristosul celor zdrobiți</i>	191
<i>Ce și-ar spune Hristos și Van Gogh</i>	195
Outro	198

IMAGINI

Capitolul I

- *Fotografii sau montaje foto realizate de autor* - pag.: 10, 14, 20, 24, 28, 31, 36, 42, 52, 57, 65, 66
- *Ema Cătinaș, pictură digitală, 2019* - pag. 61
- *Swan Song by Ryan Gander, 2024* - pag. 66
(sursă: estherschipper.com/)

Capitolul II

- *ignus, pictură digitală, 2023* - pag. 72
- *Mihail Aldașin, ulei pe pânză, 2008* - pag. 76
- *Fotografii sau montaje foto realizate de autor* - pag. 83, 87, 96, 118, 123, 126
- *Eugen Handelsmann, ulei pe pânză, 1978* - pag. 115

Capitolul III

- *Intrarea lui Iisus în Ierusalim* - montaj cu ioana din Novgorod, sec. XV și frescă Mănăstirea Dečani, sec. XIV - pag. 132
- *Frescă Mănăstirea Sucevița, sec. XVI* - pag. 139
- *Frescă Mănăstirea Dečani, sec. XIV* - pag. 142
- *Frescă Mănăstirea Voroneț, sec. XV* - pag. 147
- *Apostolul Luca iconar, icoană Rusia, se. XVII* - pag. 152
- *Pantokrator, mozaic Catedrala din Cefalù, sec. XII* - pag. 155
- *Frescă Mănăstirea Moldovița, sec. XVI* - pag. 159

Capitolul IV

- *Icoane pictate de Andrey Bodko* - pag. 180, 183, 186, 190, 194
- *Ultima fotografie a lui George Enescu, 1955* - pag. 186

LBRIS

We know
books

1.
MUZEUL TĂCUT

Omul invizibil

Mă gândesc des la ce mă face să fotografiez. Când vezi ceva care te zgârie pe dinăuntru – frumos sau trist, sau ceva care îți dă senzația ciudată că aparține unei alte lumi – simți nevoia să-l captezi. Să nu-l pierzi. Și orașul meu are momentele astea, mici revelații urbane care se ivesc între semafoare și trotuare crăpate.

Printre claxoane și graba tuturor, am văzut un om sub un pod. Dar acest om nu stătea pur și simplu. Citea. Citea, în timp ce restul lumii trecea peste el, peste pod, peste viața lui. Și mai erau cărți împrăștiate în jurul lui.

Nu poți să nu te întrebi: ce citește? Ce caută? Ce a găsit?

E ceva aproape sacru în gestul de a citi. Ești singur, dar niciodată complet singur. Ești prezent, dar și absent. În orașul nostru, parcă nimeni nu mai are timp să stea pe o bancă și să se piardă într-o poveste. Dar acest om, sub pod, a făcut exact asta. Și-a construit o altă lume, acolo, printre pagini. În timp ce noi toți eram ocupați să ajungem undeva, el era deja unde trebuia să fie.

Apoi, îmi dau seama că poate fac prea mult din povestea asta. Un om care citește e doar un om care citește. Poate că n-ar trebui să proiectez propriile mele idei despre rezistență sau speranță asupra cuiva care, probabil, nici măcar nu vrea să fie văzut. Dar, în același timp, cum să nu încetinesc? Cum să nu încerc să înțeleg?

Eu, în mașină, pe drum spre un loc confortabil. El, sub pod, pierdut într-o carte. Amândoi căutăm un refugiu. Eu îl caut în imagini – în tentativa mea de a

prinde fragmente de viață care să-mi reamintească că lumea are încă straturi nevăzute. El îl caută în cuvinte.

Fiecare fotografie pe care o fac este, în esență, un act egoist. Capturez ceva nu pentru ceilalți, ci pentru mine. Pentru că vreau să-mi amintesc că lumea e mai mult decât ceea ce văd în fața mea. Dar poate că, de data asta, fotografia nu e doar pentru mine. Poate că e și pentru el. Pentru ca, într-un fel, să-i onorez gestul de a citi. Sau poate doar ca să-i recunosc existența, să-i spun: te-am văzut și, pentru câteva secunde, viața ta a devenit parte din a mea.

Metal și fum

În fiecare zi trec pe lângă două coloane: una de tablă ruginită, alta de fum alb. Relicve ale unui trecut comunist. Înalte, impresionante, trecute cu vederea. Una este concretă, metalică, un exercițiu de *op-art* creat de arhitectul Virgil Salvanu jr., ridicată în 1974 pentru a marca 1850 de ani de la atestarea municipiului Napoca. Dar și (coincidență planificată) pentru a sărbători al XI-lea Congres al P. C. R. Cealaltă este efemeră, fluctuantă, se ridică din coșurile unei fabrici care încă mai produce ceva – poate ceramică, poate doar nostalgie.

2001 – două evenimente aparent fără legătură au zguduit lumea. În martie, talibanii au dinamitat statuile

colosale ale lui Buddha de la Bamiyan, monumente care dominașeră valea afgană timp de peste 1500 de ani. În septembrie, turnurile gemene din New York s-au prăbușit într-un nor de praf și groază, redefinind geopolitica globală.

Nu doar prin explozibil și avioane se sfârșesc epocile. Uneori, tăcerea și ignoranța sunt la fel de eficiente.

1974 – Ceaușescu privea harta României și simțea că îi lipsește ceva mareț (grâu, tractoare și uzine erau destule): un gest istoric, o hotărâre de stat care să pună pecetea eternității pe o bucată de pământ transilvănean.

Și așa, într-o ședință solemnă a Consiliului de Stat, s-a adăugat orașului încă un nume, unul care să îmbine trecutul cu viitorul, dacii cu romanii, tradiția cu propaganda... Nimeni n-a întrebat dacă locuitorii Clujului doreau asta. Nimeni n-a organizat referendumuri sau

consultări populare. Ceaușescu a bătut cu pumnul în masă și a decretat: „Să fie Napoca!” Și Napoca a fost.

Dar un botez fără o petrecere nu se cade, așa că a fost nevoie și de un monument. Cum Ceaușescu nu putea ridica o piramidă, a optat pentru o coloană, un tribut ingenios adus lui Brâncuși, însă cu un *twist* local: era făcută din tablă. Coloana trebuia să crească simbolic, cu câte un modul adăugat la fiecare congres comunist viitor.

Cum se știe, Napoca a devenit un fel de prenume impus pe care aproape nimeni nu îl mai folosește, parcă trecut în buletin din ambiția părinților. Oficial, este acolo, pe acte și plăci stradale, dar în limbajul de zi cu zi, orașul rămâne Cluj.

Coloana de tablă? Încă rezistă, dar cu o demnitate ruginie.

Coloana de fum? Urcă zilnic, fără aplauze, fără congres.

Spre deosebire de statuile Buddha sau turnurile gemene, distruse cu explozibil și avioane, numele Napoca și coloana de tablă n-au avut nevoie de inamici. Le-am distrus singuri.

Vinerea Verde – transport gratuit!

Ora 12.39. În autobuz, un băiețel îmbujorat ce poartă o șapcă cu dinozauri își trage tatăl de mânecă:

– Tati, tati! De ce sunt niște lei pe clădirea aia galbenă? E grădina zoologică?

(Câțiva călători își ciulesc discret urechile. Tatăl, un bărbat cu ochelari și expresia unui om care a băut mult prea puțină cafea, ridică din sprânceană.)

Vocea îi rămâne suspendată, ca a unui *emoji* confuz – scenă dintr-un film mut, în care toți așteaptă un răspuns, dar nimeni nu are scenariul.

Un alt copil, probabil elev de gimnaziu, intervine cu aer de expert: